DOMSTOLENS DOM
12. februar 1992 *

I sag C-260/90,

angående en anmodning, som Tribunal de paix de Papeete (Fransk Polynesien) i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Bernard Leplat, Papeete, Fransk Polynesien,

mod

Fransk Polynesien,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikel 133 og gyldigheden af artikel 74 i Rådets afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 175, s. 1),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene Sir Gordon Slynn, R. Joliet, F. Grévisse og P. J. G. Kapteyn, samt dommerne G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco og M. Zuleeg,

generaladvokat: F. G. Jacobs
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman-Hubeau,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

* Processprog: fransk.

— det franske oversøiske territorium Fransk Polynesien ved dettes regeringschef Alexandre Leontieff og advokat Jean-Paul Levy, advokat med møderet for Cour d'appel de Paris

— Den Franske Republik ved sous-directeur à la direction des affaires juridiques Philippe Pouzoulet, det franske Udenrigsministerium, og attaché principal d'administration centrale Claude Chavance, samme ministerium, som befuldmægtigede

— Kongeriget Nederlandene ved secretaris-generaal Dr. B. R. Bot, det nederlandske Udenrigsministerium, som befuldmægtiget

— Det Forenede Kongerige ved barrister Derrick Wyatt og H. A. Kaya, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtigede

— Rådet for De Europæiske Fællesskaber ved Jürgen Huber, Rådets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved dens juridiske konsulenter Marie-José Jonczy og Hans Peter Hartvig, som befuldmægtigede

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 3. oktober 1991, af det franske oversøiske territorium Fransk Polynesien ved advokat François Sarda, Paris, den franske regering, den nederlandske regering ved ambassaderåd H. G. T. W. Knippenberg, Den Nederlandske Ambassade i Luxembourg, som befuldmægtiget, regeringen for Det Forenede Kongerige ved assisterende Treasury Solicitor J. C. Collins, som befuldmægtiget, Rådet og Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 7. november 1991,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 20. august 1990, indgået til Domstolen den 27. august 1990, har Tribunal de paix de Papeete (Fransk Polynesien) i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt Domstolen fire præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-Traktatens artikel 133 og gyldigheden af Rådets afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 175, s. 1).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem Bernard Leplat og det franske oversøiske territorium Fransk Polynesien i forbindelse med Leplat's begæring om tilbagebetaling af forskellige beløb, som han betalte ved indførsel af en bil med oprindelse i Forbundsrepublikken Tyskland til Fransk Polynesien.

3 Det fremgår af sagen, at Bernard Leplat ved indførslen den 26. juli 1988 måtte erlægge en række beløb i form af fiskal indførselsafgift, ny social solidaritetsafgift, havnepenge og statistikafgift.

4 Leplat har for Tribunal de paix de Papeete nedlagt påstand om, at Fransk Polynesien tilpligtes at tilbagebetale ham disse beløb med tillæg af renter efter loven. Til støtte for sin påstand har han gjort gældende, at de forskellige former for afgifter, han betalte, var afgifter med tilsvarende virkning som told, som er omhandlet i og i den foreliggende sag forbudt i medfør af EØF-Traktatens artikel 133. Han har

desuden gjort gældende, at artikel 74 i ovennævnte afgørelse 86/283 ikke kunne give hjemmel til at opkræve de omtvistede afgifter, idet bestemmelsen strider mod ordlyden i Traktatens artikel 133.

5 Tribunal de paix de Papeete fandt, at sagens afgørelse afhang af dels fortolkningen af Traktaten, dels gyldigheden af den omhandlede afgørelse. Den har derfor besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Vedrører bestemmelserne i EØF-Traktatens artikel 133, stk. 2 og 3, foranstaltninger med tilsvarende virkning som told?

2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, kan de oversøiske lande og territorier, der er associeret Fællesskabet, da opkræve told eller andre afgifter ved indførsel af varer med oprindelse i Det Europæiske Økonomiske Fællesskab?

3) Såfremt det andet spørgsmål besvares bekræftende, hvori består da de oversøiske landes og territoriers forpligtelser som følge af formålet i Traktatens artikel 133, stk. 3, vedrørende toldnedsættelse?

4) Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende, er Rådets afgørelser om de oversøiske landes og territoriers associering, hvorefter disse lande har ret til at opretholde eller indføre told af varer indført fra Fællesskabet, navnlig artikel 74 i afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986, da gyldige i forhold til Traktatens artikel 133 og 136?«

6 Hvad nærmere angår hovedsagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg indgivet til Domstolen henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Domstolens kompetence

7 Det Forenede Kongerige har gjort gældende, at Tribunal de paix de Papeete's anmodning om præjudiciel afgørelse bør afvises, da denne ret ikke er en ret i en af medlemsstaterne.

8 Herved bemærkes, at som det fremgår af dom af 10. december 1990 (forenede sager C-100/89 og C-101/89, Kaefer og Procacci, Sml. I, s. 4647), er en retsinstans i Fransk Polynesien en ret i en af medlemsstaterne efter betydningen i EØF-Traktatens artikel 177.

9 Det må herefter fastslås, at Domstolen har kompetence til at træffe præjudiciel afgørelse om spørgsmålene fra Tribunal de paix de Papeete.

Realiteten

10 Med henblik på besvarelsen af den forelæggende rets spørgsmål skal Domstolen indledningsvis beskrive den associering, som EØF-Traktaten har fastsat for de oversøiske lande og territorier. Associeringen omhandles af ordningen i Traktatens fjerde del (artikel 131-136), og Traktatens almindelige bestemmelser finder derfor kun anvendelse på de oversøiske lande og territorier, når der udtrykkelig henvises hertil. Formålet med associeringen er ifølge artikel 131 »at fremme den økonomiske og sociale udvikling i disse lande og territorier og at oprette nære økonomiske forbindelser mellem disse og Fællesskabet som helhed«. Artikel 132 definerer associeringens formål og bestemmer herved bl.a., at »Medlemsstaterne anvender i deres samhandel med disse lande og territorier samme regler, som de i henhold til denne Traktat anvender indbyrdes«, og at »Hvert land eller territorium anvender i sin samhandel med medlemsstaterne og de øvrige lande og territorier samme regler, som det anvender over for den europæiske stat, med hvilken det opretholder særlige forbindelser«. Artikel 133, stk. 1, bestemmer, at varer med oprindelse i disse lande og territorier ved indførsel til medlemsstaterne nyder godt af den fuldstændige afskaffelse af tolden mellem medlemsstaterne. Det fremgår af artikel 133, stk. 2, at de oversøiske lande og territorier gradvist ophæver den told, der pålægges varer fra medlemsstaterne. Artikel 133, stk. 3, bestemmer imidlertid, at disse

lande og territorier kan opkræve sådan told, som er nødvendig for deres udvikling og industrialisering, eller som er finanstold og har til formål at skaffe midler til deres offentlige budgetter.

11 Endelig fremgår det af artikel 136, stk. 1, at for en periode på fem år efter Traktatens ikrafttræden fastlægges de nærmere retningslinjer for og fremgangsmåden ved disse landes og territoriers associering med Fællesskabet i en til Traktaten knyttet gennemførelseskonvention. Inden udløbet af gennemførelseskonventionen vedtager Rådet ifølge artikel 136, stk. 2, med udgangspunkt i de opnåede resultater og på grundlag af de principper, der er nedfældet i Traktaten, bestemmelser, der skal gælde for en ny periode. Rådet har i medfør af denne bestemmelse truffet en række afgørelser, hvoraf den første var afgørelse 64/349/EØF (JO 1964, nr. 93, s. 1472). Den gældende afgørelse på det for sagen relevante tidspunkt var nævnte afgørelse 86/283.

Det første spørgsmål

12 Fransk Polynesien, den nederlandske regering og den franske regering er af den opfattelse, at artikel 133 ikke blot omfatter told i snæver forstand, men også afgifter med tilsvarende virkning som told.

13 Det Forenede Kongerige og Kommissionen har derimod gjort gældende, at bestemmelserne i artikel 133, stk. 2 og 3, kun finder anvendelse på told i snæver forstand og ikke på afgifter med tilsvarende virkning. De har herved anført, at i de tilfælde, hvor Traktaten eller de afgørelser, som er truffet i medfør af Traktatens artikel 136, fastsætter regler om afgifter med tilsvarende virkning som told, sker det udtrykkeligt, hvilket ikke er tilfældet i artikel 133. Selv om der i artikel 133, stk. 2, henvises til en række af Traktatens bestemmelser, som både vedrører told og afgifter med tilsvarende virkning som told, er der kun tale om en henvisning til disse bestemmelser, for så vidt som de vedrører told i snæver forstand, som er den eneste form for afgift, som udtrykkeligt er nævnt i artikel 133. Desuden er henvisningen i samme artikel 133, stk. 3, til de procentsatser og det tempo for nedsættelserne, som er fastsat i Traktaten, kun relevant for så vidt angår told i snæver forstand, idet henvisningen kun kan vedrøre den i artikel 14 fastsatte tidsplan for nedsættelse af tolden, men ikke tidsplanen for afskaffelse af afgifter med tilsvarende virkning, der skal fastsættes af Kommissionen ved direktiver i medfør af artikel 13, og som ikke er fastsat i selve Traktaten.

14 Det Forenede Kongeriges og Kommissionens argumentation kan ikke tages til følge.

15 Det fremgår af Domstolens dom af 13. december 1973 (forenede sager 37/73 og 38/73, Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, Sml. s. 1609, præmis 10 og 13), at en bestemmelse, som omhandler told uden udtrykkeligt at nævne afgifter med tilsvarende virkning, på grund af sit formål også kan omfatte de sidstnævnte afgifter.

16 I øvrigt fremgår det af artikel 133, stk. 2's henvisning til Traktatens artikel 12, 13, 14, 15 og 17, at udtrykket »told« i artikel 133 omfatter told og afgifter med tilsvarende virkning. Det bemærkes, at de førstnævnte artikler omfatter både told og afgifter med tilsvarende virkning, selv om det afsnit, hvor de findes, ifølge sin overskrift kun omfatter told. Det forhold, at tempoet for nedsættelser af told, som artikel 13 foreskriver gradvist ophævet, er fastsat i artikel 14, og at tempoet for nedsættelse af afgifter med tilsvarende virkning i medfør af artikel 13 fastsættes i direktiver og ikke i artikel 14, er uden betydning for fortolkningen af artikel 133's anvendelsesområde.

17 Inden for rammerne af de i artikel 132 fastsatte mål omhandler artikel 133 toldspørgsmålet og foreskriver en fuldstændig afskaffelse af den told, som pålægges varer indført fra de oversøiske lande og territorier til medlemsstaterne, mens den tillader de oversøiske lande og territorier på visse betingelser at opkræve told ved indførsel af varer, som hidrører fra medlemsstaterne og de øvrige oversøiske lande og territorier.

18 En fortolkning af artikel 133, som begrænser dens anvendelsesområde til told i snæver forstand, ville udhule formålet med den ordning, som er indført ved artiklen, og fratage artiklen dens tilsigtede virkning, da ordningen i så fald ville kunne omgås ved indførelse af afgifter, der uden at være told i snæver forstand har samme virkninger for samhandelen mellem medlemsstaterne og de oversøiske lande og territorier. En sådan fortolkning ville desuden stride mod de mål, som er fastlagt i den del af Traktaten, som omhandler de oversøiske landes og territoriers associering.

19 Endvidere bemærkes, at artikel 133, stk. 1, bestemmer, at »varer med oprindelse i disse lande og territorier nyder ved indførsel til medlemsstaterne godt af den fuldstændige afskaffelse af tolden...«. Denne bestemmelse er et konkret udtryk for målsætningen i artikel 132, stk. 1, om, at medlemsstaterne i deres samhandel med disse lande og territorier anvender samme regler, som de i henhold til Traktaten anvender indbyrdes. Det er imidlertid klart, at medlemsstaterne hverken har ret til at indføre told eller afgifter med tilsvarende virkning i deres indbyrdes samhandel. Heraf følger, at henvisningen til told i artikel 133, stk. 1, for at forpligtelsen i artikel 132, stk. 1, kan overholdes, må omfatte afgifter med tilsvarende virkning som told. Selv om det præjudicielle spørgsmål ikke udtrykkeligt omhandler artikel 133, stk. 1, er det klart, at udtrykket »told« skal defineres efter betydningen i artikel 133 i sin helhed.

20 Det første spørgsmål må derfor besvares med, at EØF-Traktatens artikel 133, stk. 2 og 3, også vedrører afgifter med tilsvarende virkning som told.

Det andet spørgsmål

21 Artikel 133, stk. 3, bemyndiger de oversøiske lande og territorier til at opkræve told, men begrænser bemyndigelsen til told, som er nødvendig for deres udvikling og industrialisering, eller som er finanstold og har til formål at skaffe midler til deres offentlige budgetter. Det fremgår ikke nærmere af bestemmelsen, om bemyndigelsen til at opkræve told er begrænset til at opretholde eksisterende told, eller om det i henhold til bemyndigelsen også er tilladt at indføre ny told.

22 Artikel 133, stk. 3, andet afsnit, bestemmer, at de i stk. 3, første afsnit, nævnte toldsatser gradvis nedsættes, til de har samme niveau som dem, der pålægges varer, der hidrører fra den medlemsstat, med hvilken det pågældende land eller territorium opretholder særlige forbindelser. Nedsættelsen skal ske med de procentsatser og med det tempo, som er fastsat i Traktaten.

23 Som Rådet med rette har anført, vedrører artikel 133, stk. 3, andet afsnit, kun den told, som fandtes på tidspunktet for Traktatens ikrafttræden, hvilket kunne opfattes således, at stk. 3, første afsnit, også kun finder anvendelse på denne told.

24 Artikel 133, stk. 5, bestemmer imidlertid, at »indførelse eller ændring af toldsatser for varer, der indføres i disse lande og territorier, må hverken retligt eller faktisk føre til direkte eller indirekte forskelsbehandling af varer, der hidrører fra forskellige medlemsstater«. Bestemmelsen anerkender dermed de oversøiske landes og territoriers ret til at indføre og ændre told, som pålægges indførte varer. Denne ret er dog begrænset til told, som opfylder de i artikel 133, stk. 3, første afsnit, fastsatte kriterier. Læst i sammenhæng med artikel 133, stk. 5, er det derfor klart, at artikel 133, stk. 3, første afsnit, ikke alene gælder med hensyn til at opretholde eksisterende told, men også indførelsen af ny told.

25 Den forelæggende rets andet spørgsmål bør derfor besvares med, at de oversøiske lande og territorier, som er omfattet af EØF-Traktatens fjerde del, kan opkræve told og afgifter med tilsvarende virkning af varer, der indføres fra EØF's medlemsstater, på betingelse af, for det første, at den opkrævede told og de opkrævede afgifter er nødvendige for deres udvikling og industrialisering eller har til formål at skaffe midler til deres offentlige budgetter, og for det andet, at indførelsen eller ændringen af en sådan told eller sådanne afgifter ikke fører til direkte eller indirekte forskelsbehandling af varer, der hidrører fra forskellige medlemsstater, samt at pligten til nedsættelse, jf. artikel 133, stk. 3, andet afsnit, overholdes.

Det tredje spørgsmål

26 Det tredje spørgsmål vedrører de oversøiske landes og territoriers forpligtelser som følge af det angivne formål vedrørende nedsættelsen af told i Traktatens artikel 133, stk. 3, andet afsnit.

27 Det nævnte andet afsnit, som finder anvendelse på told, som fandtes på tidspunktet for Traktatens ikrafttræden, havde til formål gradvist at nedsætte toldsatserne til samme niveau som dem, der pålægges varer, der hidrører fra den medlemsstat, med hvilken det pågældende land eller territorium opretholder særlige forbindelser.

28 Artikel 2, tredje afsnit, i Rådets afgørelse 64/349, som blev vedtaget i medfør af Traktatens artikel 136, bestemmer, at »told og afgifter med tilsvarende virkning som told, som i medfør af det foregående afsnit opkræves i de oversøiske lande og territorier..., må hverken retligt eller faktisk føre til direkte eller indirekte forskelsbehandling inden for den ordning, som gælder for medlemsstaterne og de øvrige oversøiske lande og territorier«. Den told, som er nævnt i det foregående afsnit i artikel 2, dvs. andet afsnit, er told, som er »opretholdt eller indført i det enkelte land eller territorium«.

29 Som det fremgår af bestemmelsernes ordlyd, må de opretholdte toldsatser — dvs. fra før Rom-Traktatens ikrafttræden — ikke længere indebære direkte eller indirekte forskelsbehandling fra det tidspunkt, da Rådets afgørelse 64/349 trådte i kraft.

30 Heraf følger, at det i artikel 133, stk. 3, andet afsnit, omhandlede formål vedrørende nedsættelse blev gennemført med ikrafttrædelsen af afgørelse 64/349, og at de toldsatser, som gjaldt på tidspunktet for Traktatens ikrafttræden, herefter ikke længere må medføre forskelsbehandling.

31 Den forelæggende rets tredje spørgsmål må derfor besvares med, at pligten til nedsættelse i henhold til artikel 133, stk. 3, andet afsnit, finder anvendelse på de toldsatser, der gjaldt på tidspunktet for Traktatens ikrafttræden, og med virkning fra ikrafttrædelsen af Rådets afgørelse 64/349 er enhver forskelsbehandling af varer, der hidrører fra forskellige medlemsstater, forbudt for så vidt angår disse toldsatser og afgifter med tilsvarende virkning.

Den forelæggende rets fjerde spørgsmål

32 Da den nationale ret kun har forelagt det fjerde spørgsmål for det tilfælde, at det første spørgsmål måtte blive besvaret benægtende, er det ufornødent at svare herpå.

Sagens omkostninger

33 De udgifter, der er afholdt af Den Franske Republik, Kongeriget Nederlandene, Det Forenede Kongerige, Rådet og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Tribunal de paix de Papeete (Fransk Polynesien) ved dom af 20. august 1990, for ret:

1) **EØF-Traktatens artikel 133, stk. 2 og 3, vedrører også afgifter med tilsvarende virkning som told.**

2) **De oversøiske lande og territorier, som er omfattet af EØF-Traktatens fjerde del, kan opkræve told og afgifter med tilsvarende virkning af varer, der indføres fra EØF's medlemsstater, på betingelse af, for det første, at den opkrævede told og de opkrævede afgifter er nødvendige for deres udvikling og industrialisering eller har til formål at skaffe midler til deres offentlige budgetter, og for det andet af, at indførelsen eller ændringen af en sådan told eller sådanne afgifter ikke fører til direkte eller indirekte forskelsbehandling af varer, der hidrører fra forskellige medlemsstater, samt at pligten til nedsættelse, jf. artikel 133, stk. 3, andet afsnit, overholdes.**

3) Pligten til nedsættelse i henhold til artikel 133, stk. 3, andet afsnit, finder anvendelse på de toldsatser, der gjaldt på tidspunktet for Traktatens ikrafttræden, og med virkning fra ikrafttrædelsen af Rådets afgørelse 64/349/EØF om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab er enhver forskelsbehandling af varer, der hidrører fra forskellige medlemsstater, forbudt for så vidt angår disse toldsatser og afgifter med tilsvarende virkning.

Due Slynn Joliet Grévisse

Kapteyn Mancini Kakouris Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Díez de Velasco Zuleeg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. februar 1992.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident